

РЕШЕНИЕ

№ 143

гр. П., 19.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – П., ТРЕТИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Андрей Ив. Николов

при участието на секретаря Величка Андреева
като разгледа докладваното от Андрей Ив. Николов Гражданско дело № 20231230101106 по описа за 2023 година
и за да се произнесе, взе предвид следното:

Предявен е иск по чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД.

Ищцата – **В. А. В.**, с постоянен адрес в с. Б., общ. П., ЕГН *****, твърди, че между нея (като кредитополучател) и „К. К. М.“ ЕАД (като кредитодател) е бил сключен Договор за кредит с № 100280763, с главница от 1 000 лв., с договорна лихва от 24 лв. и със срок от 1 месец. Сочи, че тя (като клиент) е сключила с ответника (като поръчител) Договор за възлагане на поръчителство, по силата на който последният се е задължил да предостави гаранция на кредитодателя за изпълнението на нейните задължения по кредитната сделка, срещу възнаграждение от 148 лв. Пояснява, че поръчителят е одобрен от самия кредитодател и дори приема от негово име плащането на възнаграждението по поръчителската сделка. Смята, че договорът за поръчителството е нищожен, защото влиза в колизия с добрите нрави и противоречи на разпоредбите на чл. 19, ал. 4 във вр. с чл. 22 ЗПК и на чл. 143, ал. 1 ЗЗП. Изтъква, че затова не дължи възнаграждението по него, но го е заплатила на ответната страна. Иска тази недължимо платената сума да ѝ бъде присъдена, ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба – 17.08.2023 г., до погасяването. Предлага в полза на адвоката, който ѝ е предоставил безплатна правна помощ в настоящото производство, да бъде определено съответно възнаграждение.

Ответникът – „К. Г.“ ЕООД, със седалище и адрес на управление в гр. С., ул. „М.“ № 41, вх. Б, ет. 1, ап. 2, ЕИК ***, не изразява конкретно становище по ищцовата

претенция.

Съдът приема следното:

1. По съществуващото на делото:

Уважаването на предявената искова претенция е детерминирано от кумулативното наличие на две предпоставки – 1/ предаване от ищцата и съответно получаване от ответника на материалното благо, което е предмет на иска, и 2/ начална липса на основание за имуществено разместване от такъв порядък (вж. в този смисъл *Постановление № 1 от 28.05.1979 г., Пленум на ВС*).

Даденото по нищожна сделка е типичен пример за хипотезата на неоснователно обогатяване, получила нормативна регулация в разпоредбата на чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД (вж. *Решение № 211/26.11.2013 г. по т. д. № 1082/12 г., II т. о. на ВКС*).

Копие на сочения от ищцата кредитен договор не е приобщено към доказателствения материал, въпреки провеждането на процедурата по чл. 192 ГПК спрямо третото за делото лице „К. К. М.“ ЕАД. Ответникът обаче нито оспорва твърденията на ищцовата страна в тази връзка, нито ангажира доказателства, които да ги опровергават. Затова и трябва да се приемат за безспорни фактите, релевирани от ищцата, относно сключването на кредитния договор между нея и визираното трето лице, при посочените параметри за главница, договорна лихва и срок за погасяване.

С определението по чл. 140 ГПК ответното дружество е било задължено по чл. 190 от с. к., в определен срок, да депозира копие от процесния договор за поръчителство и справка за плащанията, направени относно задълженията на ищцата по него. Независимо от отправеното му предупреждение за последиците (по чл. 161 ГПК), които ще настъпят при несъблюдаването на така вмененото задължение, ответникът не го е изпълнил в предоставения срок. В този контекст е нужно да бъдат приети за установени обстоятелствата, касаещи сключването на поръчителската сделка между страните по сегашното дело, при поддържаните от ищцата условия, както и заплащането на възнаграждението от 148 лв. по тази сделка от ищцата в полза на ответника.

Нищожността е най-тежката форма на недействителността при сделките, тъй като нищожната сделка изначално не поражда ефекта, към който е насочена (вж. подробно по проблемите за нищожността на сделките *проф. В. Таджер, „Гражданско право на НРБ. Обща част. Дял II“, изд. „Софи-Р“, 2001 г., стр. 454 и сл.*).

Изискването правните сделки да съответстват на добрите нрави, за да бъдат валидни, предполага известна еквивалентност на насрещните престации на страните, когато става дума за един двустранен договор. Явното несъответствие в престациите е основание за извода, че добрите нрави са накърнени, което води до нищожност (вж. *Решение № 452/25.06.2010 г. по гр. д. № 4277/08 г., I г. о. на ВКС, Решение № 615/15.10.2010 г. по гр. д. № 1208/09 г., III г. о. на ВКС и Определение № 126/27.01.2014*

г. по гр. д. № 903/12 г., IV г. о. на ВКС). Иначе казано, когато съществува очевидна нееквивалентност между предоставената услуга и уговорената цена, се нарушава принципът на добросъвестност при участие в облигационните отношения. В този смисъл добрите нрави поставят предел на волята на страните досежно уговарянето на насрещните престации.

Сегашната хипотеза се отнася до потребителски паричен кредит на сравнително ниска стойност (1 000 лв.) и за много кратък времеви период (1 месец). Кредитополучателят е физическо лице, встъпващо в тази облигационна обвързаност, с цел задоволяване на лични потребности от парични средства, докато кредитодателят е търговец, който сключва такива договори по занятие (т. е. те са част от професионалната му търговска дейност). Възнаграждението (148 лв.), което кредитополучателят трябва да плати на поръчителя за обезпечението на кредита, представлява 14,8 % от кредитната сума. Гаранцията за изпълнението на задълженията на кредитополучателя се предоставя от търговско дружество, което не само е одобрено от кредитодателя, но дори той приема плащанията на възнаграждението на поръчителя.

Тези характеристики на договорната връзка между страните, преценени на плоскостта на принципните положения, очертани по-горе, ясно насочват, че договорът за поръчителството е натоварен с функции, излизаци извън присъщия му ефект да обезпечи покритие на риска от неплащане на задълженията на кредитополучателя, срещу което последният да плати на поръчителя разумна цена. Цената, уговорена в тази връзка, не е съизмерима с риска, който носи поръчителят, а създава реални предпоставки за неоснователното му обогатяване, както и за такова на кредитодателя. Следователно налага се логичната констатация, че така пряко се нарушава принципът на справедливостта, което е в директна колизия с добрите нрави по смисъла на чл. 26, ал. 1, предл. 3 ЗЗД.

В обобщение на казаното трябва да се подчертае, че първото възражение на ищцата за нищожност на договора за поръчителството е основателно, поради което е безпредметно да бъдат подлагани на анализ и оплакванията ѝ за нищожност на същия договор по чл. 26, ал. 1, предл. 1 ЗЗД, заради противоречие със закона.

Абсолютната недействителност на договора, даващ регламентация на платеното вземане, чието връщане се претендира, показва, че то наистина е било заплатено без основание.

Ето защо разглежданият иск подлежи на уважаване.

2. По съдебните разноски и държавната такса за делото:

Изходът от спора предоставя право на съдебни разноски само на ищцовата страна (чл. 78, ал. 1 ГПК).

Ищцата не е направила съдебно-деловодни разходи, но е получила безплатна

правна помощ в производството пред настоящата инстанция. На адвоката, който я е предоставил – Д. В. М. от Адвокатска колегия – гр. П., с адрес на кантората в гр. П., бул. „П. ш.“ № 81, ет. 3, ап. Б, трябва да бъде присъдено възнаграждение (чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв.). То е 480 лв. и е определено, по реда на чл. 38, ал. 2 ЗАдв. във вр. с чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1 от 09.07.2004 г. на Висшия адвокатски съвет. Тъй като адвокатът, на когото се присъжда това възнаграждение, е регистриран по реда на ЗДДС, съобразно представеното копие на удостоверение за регистрация, издадено от органите на Националната агенция по приходите, в него е включен и дължимият ДДС (вж. *Определение № 280/14.06.2018 г. по ч. гр. д. № 1704/18 г., IV г. о. на ВКС*, *Определение № 216/19.06.2018 г. по т. д. № 1587/17 г., II т. о. на ВКС* и *Определение № 429/19.07.2018 г. по ч. т. д. № 1673/18 г., II т. о. на ВКС*).

Предвид освобождаването на ищцата от задължението за внасяне на държавни такси и разноски по производството, ответникът следва да заплати в полза на съда дължимата такса (чл. 78, ал. 6 във вр. с чл. 83, ал. 2 ГПК), чийто размер е 50 лв.

Ръководейки се от изложените съображения, Районен съд – гр. П., Гражданско отделение, Трети състав

РЕШИ:

ОСЪЖДА „К. Г.“ ЕООД, със седалище и адрес на управление в гр. С., ул. „М.“ № 41, вх. Б, ет. 1, ап. 2, ЕИК ***, **да заплати на В. А. В.**, с постоянен адрес в с. Б., общ. П., ЕГН *****, **сумата от 148 лв.**, на основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД – **недължимо платено възнаграждение по Договор за възлагане на поръчителство**, сключен **между последната (като клиент) и първото (като поръчител)**, въз основа на който договор „К. Г.“ ЕООД се е задължило да предостави гаранция (поръчителство) на „К. К. М.“ ЕАД, по Договор за кредит с № 100280763, сключен между „К. К. М.“ ЕАД (като кредитодател) и В. А. В. (като кредитополучател), **ведно със законната лихва върху тази сума**, считано от датата на подаване на исковата молба – 17.08.2023 г., до погасяването.

ОСЪЖДА, на основание чл. 38, ал. 2 ЗАдв., **„К. Г.“ ЕООД**, със седалище и адрес на управление в гр. С., ул. „М.“ № 41, вх. Б, ет. 1, ап. 2, ЕИК ***, **да заплати на адвокат Д. В. М.** от Адвокатска колегия – гр. П., с адрес на кантората в гр. П., бул. „П. ш.“ № 81, ет. 3, ап. Б, **сумата от 480 лв.** – възнаграждение за безплатната правна помощ, която последният е оказал на ищцовата страна по делото.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 6 във вр. с чл. 83, ал. 2 ГПК, **„К. Г.“ ЕООД**, със седалище и адрес на управление в гр. С., ул. „М.“ № 41, вх. Б, ет. 1, ап. 2, ЕИК ***,

да заплати в полза на бюджета на съдебната власт, по бюджетната сметка на Районен съд – гр. П., сумата от **50 лв.** – държавна такса, дължима за производството по делото.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване от страните, пред Окръжен съд – гр. Благоевград, в 2-седмичен срок, считано от връчването на препис, с въззивна жалба, която се подава чрез Районен съд – гр. П..

Съдия при Районен съд – П.: _____